Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0225U002662

Державний реєстраційний номер: 0124U002214

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-03-2025

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Аналіз кращих світових та європейських практик майнового оподаткування

Початок етапу: 01.2024

Закінчення етапу: 12.2024

Вид звітного документа: Проміжний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Державна навчально-наукова установа "Академія фінансового управління"

Код за ЄДРПОУ: 35531764

Місцезнаходження: вул. Олеся Гончара, буд. 46/48, м. Київ, 01034, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442775115

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Міністерство фінансів України

Код за ЄДРПОУ: 00013480

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 12/2, м. Київ, 01008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442065947

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрям фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 3501530

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 1695.100

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Розвиток майнового оподаткування в Україні на основі імплементації європейських підходів та кращих практик

Назва роботи англійською:

Development of property taxation in Ukraine based on the implementation of European approaches and best practices

Реферат українською:

У дослідженні представлені результати аналізу кращих світових та європейських практик майнового оподаткування. Розкрито роль і місце податків на майно в податкових системах країн ОЕСР та ЄС, а також тенденції їх розвитку. Висвітлено причини низької фіскальної ефективності майнових податків та можливі шляхи її підвищення. Визначено можливості та обмеження перенесення податкового навантаження з факторів виробництва на майно. Узагальнено досвід розвитку майнового оподаткування в окремих країнах ЦСЄ, де справляється податок на основі площі, а також у країнах, де запроваджено адвалорний податок. Розкрито причини зволікання із запровадженням адвалорного податку у країнах, де базою податку є площа нерухомості. Визначено передумови переходу від податку на основі площі до податку на основі вартості. Узагальнено підходи та методи оцінки ринкової вартості нерухомого майна. Розкрито особливості масової оцінки майна у постсоціалістичних країнах ЄС у період запровадження ними адвалорного податку на нерухомість, а також інституційні механізми забезпечення високої якості оцінки у розвинутих країнах ЄС з високою ефективністю адміністрування майнових податків. Розкрито причини уникнення та ухилення від сплати податку на нерухомість, пов'язані як з оцінкою, так і з іншими аспектами його адміністрування. Обґрунтовано роль міжнародних та європейських стандартів оцінки у підвищенні її якості та запобіганні випадкам змови між платниками податку та оцінювачами з метою заниження оціночної вартості майна.

Реферат англійською:

The study presents the results of the analysis of the best global and European practices of property taxation. The role and place of property taxes in the tax systems of OECD and EU countries, as well as trends in their development, are revealed. The reasons for the low fiscal efficiency of property taxes and possible ways to improve it are highlighted. The possibilities and limitations of shifting the tax burden from factors of production to property are identified. The experience of property taxation development in some CEE countries, where the tax is levied based on the area, as well as in countries where an ad valorem tax has been introduced, is summarized. The reasons for delaying the introduction of ad valorem tax in countries where the tax base is the area of real estate are revealed. The prerequisites for the transition from an area-based tax to a value-based tax are identified. The approaches and methods for assessing the market value of real estate are generalized. The features of mass property valuation in post-socialist EU countries during the period of introduction of ad valorem property tax are revealed, as well as institutional mechanisms for ensuring high quality of valuation in developed EU countries with high efficiency of property tax administration. The reasons for avoidance and evasion of property tax related to both valuation and other aspects of its administration are revealed. The role of international and European valuation standards in improving its quality and preventing cases of collusion between taxpayers and appraisers to understate the assessed value of property is substantiated.

Індекс УДК: 347.2/.3, 339.92, 336.1; 336.22

Коди тематичних рубрик: 10.27.55, 84.17, 06.73.15

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:Єфименко Тетяна Іванівна

Науковий ступінь: д. е. н.

Вчене звання: професор, академік НАН України

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Пропозиції щодо принципів та концептуальних положень використання майнового оподаткування як засобу реалізації принципу справедливості

Назва НТП англійською: Proposals on the principles and conceptual provisions of using property taxation as a means of implementing the principle of justice

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Аналітичні матеріали, Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень

Галузь застосування: 72.20 Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних наук; 84.11 Державне управління загального характеру; 84.13 Регулювання та сприяння ефективному веденню економічної діяльності

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Розроблено пропозиції щодо основних принципів, які мають бути покладені в основу забезпечення справедливості в оподаткуванні нерухомого майна: 1) підтримка незаможних, людей з обмеженими можливостями та пенсіонерів; 2) підтримка тих, хто переживає тимчасові труднощі (наприклад, безробітні) й не може вчасно виконати податкові зобов'язання. Встановлено, що для реалізації цих принципів різні країни використовують такі інструментів: - «запобіжники» або «автоматичні вимикачі»: захист від надмірного податкового навантаження на платників із низьким рівнем доходів (спрацьовують лише тоді, коли сума податку, зазначена в декларації, перевищує встановлений законодавством відсоток від доходу власника майна); - пільги (звільнення, знижені ставки) для фізичних осіб похилого віку та осіб з інвалідністю; - надання дозволу на сплату податку не одноразовою сумою, а із розстроченням платежу; - «заморожена оцінка» (assessment «freezes») здебільшого для людей похилого віку, що передбачає фіксацію оціночної вартості нерухомості для цілей оподаткування, незважаючи на коливання її ринкової вартості; - відтермінування сплати податку на нерухомість (у т.ч. для людей похилого віку – на невизначений термін) без сплати штрафних санкцій до моменту продажу майна або смерті його власника. Обґрунтовано причини не частого застосування прогресивної шкали ставок податку на нерухоме майно, пов'язані із суперечливими наслідками її запровадження для нерівності доходів і соціальної справедливості. Встановлено, що через суттєву різницю між вартістю власності та доходами, кореляція між якими не є ідеальною, ставки податку, які є прогресивними щодо вартості майна, у деяких випадках можуть бути фактично регресивними щодо доходу. Як наслідок, запровадження прогресивних податкових ставок може загострити проблему ліквідності бідних домогосподарств, що володіють дорогою нерухомістю.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Пропозиції щодо відображення в бухгалтерському обліку суб'єктів господарювання вартості майна, землі а також незавершеного будівництва як об’єктів майнового оподаткування.

Назва НТП англійською: Proposals for reflecting the value of property, land and construction in progress as objects of property taxation in the accounting records of business entities

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Аналітичні матеріали, Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень

Галузь застосування: 72.20 Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних наук; 84.11 Державне управління загального характеру; 84.13 Регулювання та сприяння ефективному веденню економічної діяльності

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Запропоновано: 1. Нівелювати невідповідність між справедливою вартістю, що відображається у фінансовій звітності, та оціночною вартістю, яка визначається згідно зі стандартами оцінки. 2. Підвищити потенціал майнового оподаткування через застосування оподаткування об’єктів незавершеного будівництва на основі оціночної вартості.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Рекомендації щодо удосконалення критеріальної бази визначення податкових баз майнового оподаткування з урахуванням кращих практик країн ЄС (основа – критеріальна база розрахунку бази оподаткування з урахуванням вартісної оцінки будинків, споруд, приміщень – практика в європейських країнах: для юридичних осіб; для фізичних осіб; критеріальна база розрахунку бази оподаткування для сплати податку на землю).

Назва НТП англійською: Recommendations for improving the criterion base for determining the tax bases of property taxation, taking into account the best practices of EU countries (basis - criterion base for calculating the tax base taking into account the value of buildings, structures, premises - practice in European countries: for legal entities; for individuals; criterion base for calculating the tax base for land tax).

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Аналітичні матеріали, Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень

Галузь застосування: 72.20 Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних наук; 84.11 Державне управління загального характеру; 84.13 Регулювання та сприяння ефективному веденню економічної діяльності

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Запропоновано запровадити масову оцінку нерухомості в Україні, спираючись на досвід країн Балтії, впровадження оцінки майна на основі ринкової вартості, включаючи створення та ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Державного реєстру правочинів, які б акумулювали інформацію про ринкові ціни на нерухоме майно. Запропоновано на основі досвіду Нідерландів використання критеріїв якості оцінки майна, такі як мінімальний набір характеристик майна, використання цін продажу за п'ятирічний період та динамічні моделі оцінки. Обґрунтовано необхідність і шляхи забезпечення однакового ставлення до юридичних та фізичних осіб при оподаткуванні майна шляхом усунення диференціації податкових ставок. Обґрунтовано можливість роздільного оподаткування землі та нерухомості, причому агрегований підхід застосовується до житлової нерухомості та землі під нею, тоді як комерційна або промислова нерухомість та відповідна земля повинні оцінюватися окремо. Запропоновано підходи до оцінки землі в Латвії, які включають базу вартості та моделі оцінки, засновані на таких факторах, як землекористування, площа та обтяження.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

1. Krysovatyy A., Tkachyk F., Iefymenko T., Dmytriv V. Information Support for Property Tax Administration: Ukrainian Realities and European Experience. 14th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT). Ceske Budejovice, Czech Republic. 2024. P. 213–219. https://doi.org/10.1109/ACIT62333.2024.10712571.

2. Соколовська А.М. Про що свідчить 88 місце України в рейтингу прозорості податкових витрат? Фінанси України. 2024. № 1. С. 25-43. URL: https://doi.org/10.33763/finukr2024.01.025

3. Соколовська А.М. Розвиток майнового оподаткування в окремих постсоціалістичних країнах Центральної та Східної Європи. Фінанси України. 2024. № 6. С. 7–33. URL: https://doi.org/10.33763/finukr2024.06.007.

4. Ткачик Ф.П., Сіщук М.П. Теоретико-інституційні аспекти фіскальної децентралізації та її вплив на розвиток територіальних громад. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 61. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3815.

5. Ткачик Ф.П., Шулюк Б.С. Оподаткування нерухомого майна у Канаді та Україні: порівняльні аспекти і пріоритети. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. № 14. https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-08-03.

6. Шулюк Б. С., Ткачик Ф. П. Бюджетна підтримка проєктів державно-приватного партнерства: реалії світової та української практики. Бізнес Інформ. 2024. №7. С. 378–378. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2024&abstract=2024_7_0_378_378

7. Petrakov Y. Property taxation in Ukraine: opportunities and challenges during the war time. Ефективна економіка. 2024. № 10. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4867/4910

8. Райнова Л.Б. Еволюція майнового оподаткування в країнах Європи та США. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2024. №10. https://doi.org/10.5281/zenodo.13952701

9. Дем'янишин В.Г., Ткачик Ф.П., Сіщук М.П. Прагматизм формування та посилення фіскального потенціалу місцевих бюджетів в Україні. Економічний аналіз. 2024. Т. 34. № 3. С. 274–285. URL: https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/6100/6565657448

10. Крупка М.І., Ткачик Ф.П. Податковий комплаєнс як інструмент посилення фіскального потенціалу державного та місцевого бюджетів. Іноваційна економіка. 2024. № 3. С. 103–109. URL: http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/1280

11. Дмитрів В.І. Реалії оподаткування військовим збором в Україні. Економічний аналіз. 2024. Т. 34. № 3. С. 579–586. URL: https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/6170/6565657474

12. Rainova L. Classification of property taxes: theoretical aspects. / Modernization of science and its influence on global processes: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the VI International Scientific and Theoretical Conference (September 20, 2024, Bern, Swiss Confederation: International Center of Scientific Research). C. 45–47. URL: https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/download/20.09.2024/105

13. Райнова Л.Б. Теорія сільськогосподарської кооперації: історичний контекст та сучасні тенденції розвитку / Актуальні ідеї наукової спадщини Михайла Туган-Барановського: збірн. наук. праць / наук. ред. д.е.н. В.В. Небрат; ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2024. С. 117–119. URL: http://surl.li/tnjmbq.

14. Ткачик Ф.П., Сіщук М.П. Світова практика використання цифрових технологій в адмініструванні майнових податків. Фіскальна політика України в умовах євроінтеграційних процесів: Зб. тез допов. XXI Всеукр. наук.-практ. конф. студ. та молод. вч. 24 травня 2024 року, м. Тернопіль. ЗУНУ. 2024 р. С. 49-51.

15. Ткачик Ф.П., Заблоцький Ю.В. Теоретичні аксіоми фіскальної політики Європейського Союзу. / Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація: зб. наук. праць за матер. II Міжнар. наук. конф. (м. Львів, 26 липня 2024 р.). Львів: МЦНД, 2024. С. 29–31. URL: https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/26.07.2024/7

16. Ткачик Ф.П., Ткач Т.В. Моніторинг динаміки показників податкових надходжень у структурі доходів місцевих бюджетів України. Десяті ювілейні Всеукраїнські наукові читання пам'яті С.І. Юрія: збірник наукових праць (м. Тернопіль, 12 лист. 2024 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 2024. С. 181–184. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/52728

17. Федорченко О., Криштопа І. Simplified taxation system for small business entities : матеріали конференції. Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення. 2024. URL: http://www.konferenciaonline.org.ua/ua/article/id-1971/

X. Заключні відомості

Керівник юридичної особи Єфименко Тетяна Іванівна
д. е. н.

Перелік осіб-виконавців

Єфименко Тетяна Іванівна
(д. е. н.)

Дмитрів Володимир Ігорович
(к. е. н.)

Криштопа Ірина Ігорівна
(д.е.н., 08.00.09)

Кулик Володимир Васильович
(к.е.н.)

Петраков Ярослав Валерійович
(к.е.н., 08.00.08)

Райнова Лариса Борисівна
(к. е. н.)

Соколовська Алла Михайлівна
(д.е.н., 08.04.01)

Ткачик Федір Петрович
(д.е.н.)

Відповідальний за підготовку облікових документів Ухналь Н.М.

Телефон +38 (066) 444-59-32

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

